

مدیریت سود

تألیف

امیر دانشگاهی

مهدی فتحی م.د.لو

مهدی بنیادی

انتشارات جهاد دانشگاهی استان اردبیل

۱۳۹۸

سرشناسه	: مردانشاهی، امیر، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت سود/ تألیف امیر مردانشاهی، مهدی فتحی مرادلو، مهدی سجادی.
مشخصات نشر	: اردبیل: جهاد دانشگاهی، واحد اردبیل، سازمان انتشارات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ص.
شابک	: ۵-۴۳-۶۲۳۱-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: سود
موضوع	: Profit
موضوع	: سود و زیان شرکتها
موضوع	: Corporate profits
موضوع	: شرکتها - امور مالی
موضوع	: Corporations - Finance
شناسه افزوده	: فتحی مرادلو، مهدی ۱۳۶۲
شناسه افزوده	: سجادی، مهدی، ۱۳۵۸-
شناسه افزوده	: جهاد دانشگاهی، واحد استان اردبیل، سازمان انتشارات
شناسه افزوده	: Jihad-e Daneshgahi, Ostan Ardabil, Press Organization
رده‌بندی کنگره	: HB ۵۲۹
رده‌بندی دیویی	: ۳۳۲/۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۱۴۳۸۹

مدیریت سود

تالیف: امیر مردانشاهی، مهدی فتحی مرادلو و مهدی سجادی

صفحه آرای و طرح روی جلد: محمود خروشی

ناشر: انتشارات جهاد دانشگاهی استان اردبیل

چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۳۱-۴۳-۵

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و نشریات مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش عرضه نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

واحد اسفند اردبیل

نشانی انتشارات: اردبیل - شهرک کارشناسان - میدان شفا، تلفن: ۳۳۷۹۵۰۶، وبسایت: ardchapchman.ir

نشانی سازمان انتشارات: تهران - خیابان انقلاب اسلامی - خیابان فخررازی - خیابان شهدای ژاندارمری - پلاک ۳، تلفن: ۶۶۹۵۲۹۲۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول: کلیات و تعاریف.....	۱۳
۱-۱ مقدمه.....	۱۵
۲-۱ تعریف مدیریت سود.....	۱۷
۱-۲-۱ مفهوم سود از دیدگاه اقتصادی.....	۲۰
۲-۲-۱ مفهوم سود از دیدگاه حسابداری.....	۲۲
۳-۱ اجزای تشکیل دهنده سود.....	۲۳
۱-۳-۱ اقلام تعهدی.....	۲۳
۱-۱-۳-۱ اقلام تعهدی غیر اختیاری.....	۲۴
۲-۱-۳-۱ اقلام تعهدی اختیاری.....	۲۴
۴-۱ ویژگی‌های سود.....	۲۵
۱-۴-۱ کیفیت اقلام تعهدی.....	۲۵
۲-۴-۱ پیش‌بینی پذیری.....	۲۶
۳-۴-۱ پایداری.....	۲۶
۴-۴-۱ هموار بودن.....	۲۶
۵-۱ ریسوایی‌های شرکتی و مدیریت سود.....	۲۶
فصل دوم: سرمایه‌گذاران نهادی و انگیزه‌های مدیریت سود.....	۲۹
۱-۲ مقدمه.....	۳۱
۲-۲ سرمایه‌گذاران با دیدگاه‌های کوتاه مدت و مدیریت سود.....	۳۱
۳-۲ سرمایه‌گذاران با دیدگاه‌های بلند مدت و مدیریت سود.....	۳۱
۴-۲ اعضای غیر موظف هیأت مدیره و مدیریت سود.....	۳۳
۵-۲ انگیزه‌های مختلف برای انجام مدیریت سود.....	۳۳
۱-۵-۲ انگیزه‌های مربوط به منافع شخصی.....	۳۴
۲-۵-۲ انگیزه‌های افزایش پاداش.....	۳۴
۳-۵-۲ اعتبار، سرمایه‌انسانی و امنیت شغلی مدیر.....	۳۴
۴-۵-۲ انگیزه‌های درونی شرکت.....	۳۴

۲۵	۲-۵-۲ انگیزه‌های مربوط به منافع شرکت
۲۵	۲-۵-۲-۱ افزایش بازده
۲۶	۲-۵-۲-۲ افزایش قیمت در عرضه نخستین سهام
۲۶	۲-۵-۲-۳ عدم تخلف از قراردادهای بدهی
۲۶	۲-۵-۲-۴ انگیزه سیاسی
۲۷	۲-۵-۲-۵ کاهش مالیات
۲۷	۲-۵-۲-۶ اطلاع رسانی به سرمایه‌گذاران
۲۷	۲-۵-۲-۷ قانون و مقررات
۲۸	۲-۵-۲-۸ اهمیت مدیریت سود
۲۸	۲-۶-۲-۱ آب از بر گذشته: استقبال از زیان
۲۸	۲-۶-۲-۲ به حداقل رساندن سود
۲۹	۲-۶-۲-۳ به حداکثر رساندن سود
۲۹	۲-۶-۲-۴ هموارسازی سود
۴۰	۲-۶-۲-۵ انگیزه‌های هموارسازی
۴۱	۲-۶-۲-۶ انواع هموارسازی
۴۲	۲-۷-۲ نقش کمیته حسابرسی در کاهش مدیریت سود
۴۳	۲-۷-۲-۱ نیازهای کمیته حسابرسی در کنترل مدیریت سود
۴۴	۲-۷-۲-۲ نگرش مدیران رده بالای شرکت
۴۵	۲-۷-۲-۳ جریان خدمات مدیران اجرایی
۴۵	۲-۷-۲-۴ اهمیت اطلاعات مالی
۴۶	۲-۸ کشف مدیریت سود
۴۹	فصل سوم: سایر متغیرهای موثر در مدیریت سود
۵۱	۳-۱ ساختار سرمایه و اهمیت آن
۵۳	۳-۲ تأمین منابع
۵۳	۳-۳ مدیریت سود و ساختار سرمایه
۵۳	۳-۴ اندازه شرکت در ساختار سرمایه
۵۴	۳-۵ سودآوری و ساختار سرمایه
۵۴	۳-۶ عوامل موثر بر ساختار سرمایه
۵۴	۳-۶-۱ قابلیت سودآوری
۵۵	۳-۶-۲ درجه ریسک

۵۵	۳-۶-۳ انعطاف پذیری
۵۵	۳-۶-۴ دیگر عوامل
۵۶	۳-۷ نظریه‌های ساختار سرمایه
۵۷	۳-۷-۱ نظریه‌های مرتبط با گزینش بین بدهی و سهام نظریه سنتی
۵۷	۳-۷-۲ نظریه میلر و مودیلیانی
۵۹	۳-۷-۳ نظریه سلسله مراتبی
۶۱	۳-۷-۴ نظریه موازنه ایستا
۶۲	۳-۷-۴-۱ مزایای ناشی از صرفه جویی مالیاتی بدهی و مخارج نابسامانی مالی آن
۶۳	۳-۷-۴-۲ هزینه نمایندگی و ساختار سرمایه
۶۵	۳-۷-۴-۳ کنترل شرکت
۶۵	۳-۷-۴-۴ زمان‌بندی ازار سرمایه و ساختار سرمایه
۶۶	۳-۸ هزینه‌های نمایندگی
۶۷	۳-۹ عوامل تعیین کننده ساختار تأمین مالی
۶۸	۳-۱۰ اصل تطابق در تأمین مالی
۶۸	۳-۱۱ تأمین مالی و الگوی بازار کامل
۶۹	۳-۱۲ تأمین مالی در شرایط انحراف از الگوی بازار کامل
۷۱	فصل چهارم: شیوه‌های مدیریت سود
۷۳	۴-۱ شیوه‌های مدیریت سود
۷۳	۴-۱-۱ مدیریت اقلام تعهدی اختیاری
۷۴	۴-۱-۲ مدیریت واقعی سود (دست‌کاری فعالیت‌های واقعی)
۷۵	۴-۱-۲-۱ پیامدهای دست‌کاری فعالیت‌های واقعی
۷۷	۴-۲ تفاوت‌های بین مدیریت اقلام تعهدی اختیاری و دست‌کاری فعالیت‌های واقعی
۷۸	۴-۳ هزینه‌های مربوط به دست‌کاری فعالیت‌های واقعی
۸۰	۴-۴ مخالفان و موافقان مدیریت سود
۸۳	منابع

پیشگفتار

گزارش‌های مالی، منابع مهم اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی به شمار می‌روند که مدیران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان جهت رفع نیازهای اطلاعاتی خود از آنها استفاده می‌کنند. از آنجایی که اطلاعات به صورت یکسان در اختیار استفاده‌کنندگان قرار نمی‌گیرد، بین مدیران و سرمایه‌گذاران عدم تقارن اطلاعات ایجاد می‌شود. عدم تقارن اطلاعات وضعیتی است که مدیران در مواجهه با سرمایه‌گذاران، دارای اطلاعات افشا نشده بیش‌تری در مورد عملیات و جوانب مختلف شرکت را آینده می‌باشند. همین امر سبب می‌شود که مدیران انگیزه و فرصت مدیریت سود را داشته باشند. لذا در این کتاب با توجه به نیاز مدیران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان گردآوری و تدوین گردیده است تا راهکارهای مفیدی جهت تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باشد.